

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра надійності техніки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан механіко-технологічного
факультету
Братішко В.В.
_____ 2022 р.

«РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри надійності техніки
Протокол №10 від 17 травня 2022 р
Завідувач кафедри
Новицький А.В.

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
Савченко Л. А.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ
(ТАРИФИ І ТАРИФНІ СИСТЕМИ)»

Спеціальність – 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
Освітня програма – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
Факультет механіко-технологічний
Розробник: В. І. Мельник, доц., к. е. н.

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Викладання дисципліни «Основи економіки транспорту (тарифи і тарифні системи)» передбачає вивчення економічних основ функціонування транспортних технологічних систем, оволодіння економічними методами управління виробничою діяльністю у сфері транспортного забезпечення.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»	
Освітня програма	«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	4	4
Семестр	7	2
Лекційні заняття	<i>26 год.</i>	<i>10 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>13 год.</i>	<i>10 год.</i>
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>111 год.</i>	<i>130 год.</i>
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>3 год.</i>	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Основи економіки транспорту (тарифи і тарифні системи)» є вивчення економічних основ організації господарської діяльності автотранспортного підприємства в нових умовах господарювання, оволодіння економічними методами управління діяльністю автотранспортного підприємства.

Завдання курсу «Основи економіки транспорту (тарифи і тарифні системи)» є:

- вивчення господарських процесів в автотранспортних підприємствах, взаємозв'язків між ними;
- формування знань про структуру та економічні форми автотранспортного підприємства, сучасні тенденції його розвитку, економічний механізм функціонування автотранспортних підприємств;
- розуміння принципів і методів розрахунку показників результатів та ефективності виробничо-фінансової діяльності підприємств;
- засвоєння методик економічного обґрунтування інженерних рішень в автотранспортних підприємствах.

Як результат вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи організації господарської діяльності автотранспортного підприємства та організації транспортного процесу на автомобільному транспорті;
- особливості діяльності транспортних підприємств;
- класифікацію тарифних систем;
- види та структуру доходів транспортного підприємства;
- види та структуру витрат транспортного підприємства;
- показники економічної ефективності функціонування транспортного підприємства;

вміти:

- аналізувати економічні явища і процеси в автотранспортному підприємстві та виявляти чинники, що на них впливають;
- оцінювати стан ресурсного забезпечення автотранспортного підприємства, ефективність його використання;
- визначати найефективніші варіанти прийняття господарських та інженерних рішень;
- обґрунтовувати заходи щодо підвищення ефективності автотранспортного підприємства.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність використовувати базові знання з соціально-гуманітарних, фундаментальних, природничо-наукових, загально-економічних і професійно-орієнтованих дисциплін при вирішенні організаційно-виробничих задач в галузі транспортних технологій.

ЗК02. Здатність виявляти, формулювати і вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість робіт, які виконуються при розробці та управлінні проектами технологічного розвитку транспортних систем у галузі транспортних технологій.

ЗК03. Здатність спілкуватися рідною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

ЗК04. Здатність працювати як самостійно, так і в команді, доносячи до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми та рішення.

ЗК05. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та прийняття технологічних рішень у галузі транспортних технологій.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел за допомогою використання сучасних інформаційних технологій.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК01. Здатність аналізувати явища як природного походження, так і технологічні з погляду фундаментальних принципів і знань з транспортних технологій, а також на основі відповідних математичних моделей.

СК05. Здатність використовувати знання, практичні навички і сучасні методи організації, проектування та управління пасажирськими перевезеннями.

СК06. Здатність використовувати методи планування і управління ресурсним забезпеченням в галузі транспортних технологій.

СК13. Здатність орієнтуватися у вітчизняній та зарубіжній законодавчій базі, знати поточний стан транспортного та митного законодавства

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Автотранспортне підприємство як суб'єкт господарювання														
Тема 1. Транспортна галузь у системі національної економіки України			2	1			9	7	0.5	0.5				10
Тема 2. Організаційно-правові форми господарської діяльності автотранспортних підприємств та їх класифікація за формами власності			2	1			9	7	0.5	0.5				10
Тема 3. Виробнича програма автотранспортного підприємства та її основні економічні показники			2	1			9	8	1	1				10
Тема 4 Управління підприємством			2	1			9	8	1	1				10
Тема 5. Методи і			2	1			9	7	0.5	0.5				10

моделі управління													
Тема 6. Організаційні структури управління підприємством			2	1			9	7	0.5	0.5			10
Разом за змістовим модулем 1			12	6			54	60	4	5			60
Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробничої діяльності													
Тема 1. Основні засоби АТП			2	1			9		0.5	0.5			10
Тема 2. Оборотні засоби підприємства автомобільного транспорту			2	1			8		0.5	0.5			10
Тема 3. Трудові ресурси АТП та організація оплати праці			2	1			9		1	1			10
Тема 4. Амортизація основних засобів			2	1			8		1	1			10
Тема 5. Групування витрат за економічними елементами витрат			2	1			8		0.5	0.5			10
Тема 6. Порядок формування собівартості вантажних і пасажирських перевезень			2	1			8		0.5	0.5			10
Тема 7. Визначення фінансових результатів господарської діяльності по пасажирських та вантажних перевезеннях			1	1			8		0.5	0.5			5
Тема 8. Основи системи оподаткування автотранспортного підприємства			1				8		0.5	0.5			5
Разом за змістовим модулем 2			14	7			57	60	5	5			70
Усього годин			26	13			111	120	10	10			130

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Підприємство та підприємництво в сучасній системі господарювання. Ресурсне забезпечення агропромислового виробництва		
1	Організаційно-правові форми підприємства	2
2	Життєвий цикл та зовнішнє середовище господарювання підприємства	2
3	Порядок утворення та ліквідації підприємства	2
	Особливості управління підприємствами різних організаційно-правових форм	1
	Всього годин за змістовий модуль 1	7
Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробничої діяльності		
1	Склад і структура основних засобів	2
2	Формування та оцінка вартості основних засобів	2
3	Методи визначення амортизації	2
	Всього годин за змістовий модуль 2	6
	Всього годин	13

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

- 1. Юридична особа.
- 2. Ознаки юридичної особи.
- 3. Класифікація юридичних осіб.
- 4. Підприємство, його характеристика.
- 5. Класифікація підприємств.
- 6. Характеристики, переваги і недоліки виробничого кооперативу.
- 7. Класифікація господарських товариств.
- 8. Види відповідальності учасників товариств.
- 9. Характеристика, переваги і недоліки повного товариства.
- 10. Характеристика, переваги і недоліки товариство на вірі.
- 11. Характеристика, переваги і недоліки товариства з обмеженою відповідальністю.
- 12. Характеристика, переваги і недоліки товариства з додатковою відповідальністю.
- 13. Акціонерне товариство, його типи.
- 14. Характеристика, переваги і недоліки відкритого акціонерного товариства.
- 15. Характеристика, переваги і недоліки закритого акціонерного товариства.
- 16. Стадії життєвого циклу підприємства.
- 17. Зовнішнє середовище підприємства та його характеристика і складові.
- 18. Чинники зовнішнього середовища підприємства.
- 19. Ринкова інфраструктура.
- 20. Договір.

- 21.Порядок утворення підприємства.
- 22.Чинники вибору організаційно-правової форми підприємства.
- 23.Реєстрація підприємства у органах державної влади.
- 24.Порядок ліквідації підприємства.
- 25.Спеціалізація транспортних підприємств.
- 26.Поняття послуги. Транспортна послуга.
- 27.Класифікація транспортних послуг.
- 28.Чинники, що визначають попит транспортних послуг.
- 29.Системи управління підприємством
- 30.Горизонтальний і вертикальний розподіл праці на підприємстві.
- 31.Процес управління підприємством.
- 32.Завдання управління підприємством.
- 33.Формування системи управління підприємством.
- 34.Модель управління підприємством.
- 35.Основні функції управління.
- 36.Етапи процесу контролю на підприємстві.
- 37.Мотивація персоналу.
- 38.Методи управління.
- 39.Моделі управління підприємством (МВО, модель стратегічного управління, система збалансованих показників) та їх характеристика.
- 40.Стратегія підприємства.
- 41.Організаційні структури управління підприємством, їх переваги і недоліки.
- 42.Види зв'язків, що визначають відповідний тип організаційної структури управління підприємством.
- 43.Коллективний договір.

8. Методи навчання.

Метод навчання — це взаємопов'язана діяльність викладача та студентів, спрямована на засвоєння системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток.

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації. Його можна використовувати для викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Ідеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

9. Форми контролю.

Проміжний контроль, екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна		за
	результати складання		
	екзаменів	заліків	
90-100	Відмінно	Зараховано	
74-89	Добре		
60-73	Задовільно		
0-59	Незадовільно	Не зараховано	

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. 2. Робоча програма вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою.
3. Повні тексти лекцій.
4. Повний перелік контрольних питань з дисципліни.
5. Презентаційний мультимедійний матеріал для читання лекцій.
6. Методичні вказівки для виконання практичних робіт.
7. Повний перелік контрольних питань з дисципліни.
8. Методичні вказівки для виконання студентами індивідуальних завдань.
9. Тестові завдання для проведення поточного модульного контролю.
10. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

12. Рекомендована література

Базова

1. Зінь Е.А. Регіональна економіка: Підручник. – К.: ВД “Професіонал”, 2007. – 528с.
- Анісімів О.П. Економіка, організація та планування автомобільного транспорту. – М.: Транспорт, 1986. – 248 с.
2. Сербиновський Б.Ю., Фролов Н.Н., Напхоненко Н.В., Колоскова Л.И., Напхоненко А.А. Экономика предприятий автомобильного транспорта: Учебное пособие. – М.: ИКЦ «МарТ», Ростов н/д: Издательский центр «МАРТ», 2006. – 496с.
 3. Туревский И.С. Экономика отрасли (автомобильный транспорт): учебник. – М.: ИД «ФОРУМ»: ИНФРА-М, 2008. – 288с.
 4. Хмельницкий А.Д. Экономика и управление на грузовом автомобильном транспорте: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений/А.Д.Хмельницкий. – 2-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2007.- 256с.
 5. Корецька С.О., Якимчук А.Ю. Карпан Т.С. Економіка автомобільного транспорту. Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. -309с.Електронний ресурс <http://ep3.nuwm.edu.ua/1735/1/731622%20zah.pdf>

Допоміжна

1. Додаток №1 до Галузевої тарифної угоди працівників автомобільного транспорту на 2005 рік «Тарифні ставки і оклади робітників автомобільного транспорту».
2. Єдині норми часу на перевезення вантажів автомобільним транспортом. – М.: Економіка, 1990. – 94 с.
3. Норми витрат на технічне обслуговування і поточний ремонт по базовим маркам автомобілів. – Київ, 1995. – 23 с.
4. Норми витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті. – Київ, МТУ, ДАТ, 1998.
5. «Норми витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті», затверджено Міністерством транспорту України від 10 лютого 1998р. N 43.

6. Познаховський В.А. Програма навчальної дисципліни «Економіка перевезень». – НУВГП, 2007. -11с.
7. Прейскурант №13-01-02. “Тарифы на перевозку грузов и другие услуги, выполняемые автомобильным транспортом”.
8. Шваб Л.І. Економіка підприємства. – К.: Каравела, 2006 р.-584с.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.google.com.ua>
2. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Державний комітет з статистики України
3. <http://www.portal.rada.gov.ua> – Верховна рада України
4. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
5. <http://www.library.snu.edu.ua> – Наукова бібліотека